

Barbora Poživilová
UČO 496 833

Audiocafé 9. března 2021

Přepis debaty

Dokument Moje kamarádka Zuzka

Autorka: Tereza Reková

Dramaturgyně: Brit Jensen

Dokument Moje kamarádka Zuzka je dílo o životě mladé dívky s rakovinou. Zuzaně byl ve třinácti letech diagnostikován nádor na páteři. Po roce léčby se vrátila do běžného života, ale po jedenácti letech se nemoc opět vrátila. V té době začala se Zuzkou nahrávat její kamarádka a dokumentaristka Tereza Reková. Nahrávání probíhalo v různých prostředích tři čtvrtě roku. Zuzana byla optimistická milovnice života a jejím životním mottem bylo „Přes překážky ke hvězdám.“

Hosty druhé debaty kurzu Audiocafé byla autorka Tereza Reková, dokumentaristka na volné noze, která ale pravidelně přispívá i do České televize. V letošním roce dokončila doktorát na JAMU, kde také vyučuje a snaží se studenty inspirovat k tvorbě. Dalším hostem byla dramaturgyně dokumentu Brit Jensen, která je kromě dramaturgyně i dokumentaristkou. Založila cyklus DokuVlna na Radiu Wave a DokuMoment na stanici Vltava.

Jan Hanák:

Terezo, bylo to tvé přání, aby dramaturgyně byla zrovna Brit?

Tereza Reková:

To je hezká otázka. Brit je dramaturgyně DokuVlny, takže se to nabízelo. Já měla materiál na dokument v šuplíku několik let, a tak nějak jsem uvažovala, kdo by na to byl vhodný, protože jsem věděla, že o tom s někým budu potřebovat diskutovat. A Brit pro mě byla celou dobu favorit. Nebyla jsem si schopná představit, že bych to dělala s někým jiným. Přála jsem si, aby to dělala ona.

Jan Hanák:

Brit, přála sis to i ty dramaturgovat takový dokument?

Brit Jensen:

Já jsem taky chtěla pracovat s Terezou, protože jsme se už znaly nějakou dobu a nikdy jsme spolu před tím nepracovaly. Ale musím říct, že když za mnou Tereza přišla s tím námětem, věděla jsem, že je to námět, kterého se trochu bojím a měla jsem pocit, že to bude velká výzva. Ale měla jsem chuť do té výzvy jít a nelituju toho.

Jan Hanák:

Tady u toho téma, navíc dovršeného Zuzčinou smrtí, je velmi náročné najít citlivý přístup, aby člověk jen hloupě neždímal emoce. Jak náročné to bylo pro vás? A proč jste formu postavili takto?

Tereza Reková:

Je pravda, že ten materiál jsem znala a dlouho jsem ho měla schovaný a nedokázala jsem si představit, jak ho zpracovat, jakou hudbu použít, jestli tam dávat své komentáře a všechno mi to přišlo laciné a špatně. Zároveň jsem si říkala, že dokumenty se tak dělají, ale cítila jsem, že to není dobrá cesta, že to, co Zuzka říká je nosné samo o sobě a že to nepotřebuje žádné okrasné věci kolem. Potom jsem pro Brit nachystala takový výběr z materiálu a přepis textu a poslala jsem jí to, aby si to poslechla, aby se seznámila s tím, co mám k dispozici. A Brit potom řekla, že si poslechla materiály myslí v autě.

Brit Jensen:

Jo, poslouchala jsem to cestou z Brna do Prahy a měla jsem to puštěné na počítači bez nějakého pořadí, ale vlastně se to přehrávalo tak jako trochu chronologicky. Přišlo mi to, že to je dobrý skoro jen tak.

Tereza Reková:

A z toho jsem já měla obrovskou radost, protože mi Brit potvrdila, to, co jsem si myslela. Ale pořád jsem si říkala, jestli to tak fakt můžeme udělat, že mezi tím bude jen pět vteřin pauza a vlastně žádný předěl a Brit řekla, že jo, že si to zaslouží tenhle přístup. Víc už jsme o tom nediskutovaly, prostě jsme to tak udělaly a myslím, že to bylo správně. Bála jsem se tam cokoli přidávat, aby to nevyznělo najednou nějak kýčovitě nebo lacině, zkrátka, aby to nenarušilo strukturu a sílu toho příběhu.

Brit Jensen:

Pak je zajímavé to, že v tom procesu, kdy jsme se rozhodly, že to takhle bude, že to budeme skládat chronologicky a využijeme hrubých špinavých přechodů. Bylo to zajímavé vidět, jak na nás ta forma čekala, jako kdyby to byl nějaký levhart, co čeká, číhá na stromě a pak na nás skočí zezadu. Jako když se ten materiál chce sám překrýt, bylo to těžší, než by si člověk myslel, najít tu rovnováhu v tom, jak to dělat. Musí se to dobře poslouchat, mít nějaký rytmus. Byla to zajímavá zkušenost.

Martina Pouchlá:

Já musím říct, že jsem velký fanoušek těch přechodů. Přišly mi úplně geniální. Zajímalo by mě, jestli se to setkalo u všech s nadšením? V Česku je to někdy s novostmi náročné.

Brit Jensen:

Tereza má hodně pozitivních reakcí od posluchačů. A já musím říct, že od rozhlasu taky nebyl kupodivu problém. Myslím, že je to taky tím, jak je ten příběh silný, tak si přechodů nikdo tolik nevšímá. Čím víc něco necháváš být, tím víc to může být samo hodnotné. My jsme třeba s Martinou (*Pouchlou, pozn. aut.*) dělaly dokument o přenocování na letišti, takový o ničem, o tom, jak se člověk nudí. Myslím, že pak pro obsah, který je sám o sobě těžký, je ta jednoduchá forma přívětivá.

Jan Hanák:

Musím říct, že na začátku jsem se při těch ostrých stížích nejdřív zarazil, jestli mi nevypadl internet, než jsem vzápětí pochopil, že je to princip (smích). Někdy člověk hledá formu hrozně dlouho a tady to bylo přesně naopak, z poslechu hrubého materiálu jste měly jasnou formu a boj byl nechat to v minimalistické podobě. Mě by ještě zajímalo, Brit, ty jsi do toho dokumentu vstoupila, když už to bylo natočené a Zuzka byla po smrti?

Brit Jensen:

Ano, přesně tak. Když už to bylo celé natočené.

Jan Hanák:

Terezo, když ty jsi začala se Zuzkou točit, vlastně jsi nevěděla, jak to dopadne. S čím jsi do toho vstupovala?

Tereza Reková:

Jen bych ještě doplnila k tomu nutkání dokument vyšperkovávat, nebyl to pro mě tak těžký boj, vlastně jsem si nedokázala představit, že by tam bylo cokoli navíc. A co se týče toho natáčení, Zuzka byla kamarádka mnoho let, ale v těch 13 letech jsem o té její rakovině vůbec nevěděla. Bydlela jsem spolu s dalšími kamarády a všichni jsme Zuzku znaly, ona byla z Ostravy a pak jsme se jednoho dne potkali všichni v Brně. Moji spolubydlící byly u Zuzky s jejím přítelem Kamilem na snídani a já jsem se ptala, jaké to bylo a oni říkali „no, bylo to takové blbé, protože se jí to zase vrátilo,“ tak jsem se ptala, co se jí vrátilo, protože jsem to nevěděla. Tak jsem se dozvěděla, že má rakovinu. Citlivě jsem Zuzku kontaktovala a domluvily jsme se, že se potkáme a ptala jsem se, jestli se jí o tom chce mluvit na mikrofon a vůbec mě nenapadlo, že to dopadne tak, jak to dopadlo. Byla neuvěřitelně pozitivní, brala to jako součást života, fakt mě to ani nenapadlo, že by mohla umřít.

Říkala, že měla zkušenost s natáčením už před tím, ale to se jí moc nelíbilo, protože tam z ní chtěli udělat chudáčka. Tak mi řekla, ať tohle nedělám, já jsem to samozřejmě ani neměla v plánu, chtěla jsem s ní točit proto, abych poukázala na to, jak je silná. Ani jsem nevěděla, že z toho něco bude, chtěla jsem zachovat pohled na celou tu její věc, nevěděla jsem, jestli to použiju nebo ne a vlastně mi to bylo jedno. Když už se schylovalo k tomu konci, tak to pak bylo takové dramatické, věděla jsem, že by bylo dobré pokračovat v natáčení, ale nastaly nějaké kolize se Zuzky rodiči. Když byla v nemocnici, tak pojali podezření, že jsem nějaká bulvární novinářka kvůli špatným zkušenostem, které měli před tím, ale nakonec pochopili, že to tak není. Pak mi ten materiál ležel v šuplíku tři roky, vůbec jsem nevěděla, jestli mám sílu se k tomu vrátit.

Nikola Samcová, studentka:

Já mám doplňující dotaz na Terezu, zajímalo by mě, jak se vám k tomu vracelo? Co vás k tomu přimělo?

Tereza Reková:

Ta bariéra s rodiči se probořila ve chvíli, kdy Zuzka zemřela a já jsem věděla, že chci jít na pohřeb, bez mikrofonu, jako na pohřeb kamarádky. Nechtěla jsem ale, aby z toho byl nějaký konflikt. Proto jsem si sedla a vybrala z materiálu ty tři minuty, které zazní na konci pořadu, které jsem rodičům poslala, a tak zazněly i na Zuzčině pohřbu. Poslala jsem jim to, abych jim ukázala, že mi nejde o žádnou senzaci, aby věděli, o čem jsme se bavili. Na tom pohřbu nezaznělo ani žádné průvodní slovo, jen ty tři minuty. Tím jsem se s těmi rodiči usmířila a oni to pochopili. Pak jsem to nechala, protože jsem věděla, že to nejde. V roce 2019 jsem odjížděla pracovně do Irska a potkala jsem se se Zuzčinými rodiči, protože mi to vězelo v hlavě a chtěla jsem vědět, jaký by měly pohled na to, kdybych ten materiál zpracovala. Ta schůzka proběhla moc hezky, ale došla jsem domů a úplně jsem se zdravotně zhroutila. Opravdu jsme se pozvracela a sesypala. Asi to bylo to napětí, co ve mně celé ty dva roky bylo. Musela jsem si o týden posunout i let do Irska kvůli tomu. Potom jsem byla půl roku pryč, mezi tím o tom rodiče Zuzky půl roku přemýšleli a pak mi dali svolení, že se do toho můžu pustit. Ten materiál byl důležitý, byla by škoda, aby mi to leželo v šuplíku navždy.

Michaela Srpová, studentka:

Jak těžké bylo probírat se tím materiálem? Musela jste hodně věcí vystříhávat kvůli délce?

Tereza Reková:

Děkuju za otázku, toho materiálu bylo asi patnáct až dvacet hodin. U toho byla skvělá spolupráce s Brit. Měly jsme tam momenty, u kterých bylo jasné, že tam musí být, potom momenty, které byly silné, ale neposouvaly děj, to je úkol, před kterým stojí každý tvůrce i dramaturg. Je důležité si uvědomit, co je třeba silný materiál, ale není důležitý, to znamená, že hraje na emoce, ale neposouvá děj. Rozdělit materiály, které jsou silné a důležité. V tom jsme s Brit u některých míst diskutovaly, protože tam bylo náročné rozlišit co a jak. Zajímavé bylo, že jsme pak některé materiály třeba posunuly z místa na místo a tam už to fungovalo. Ta diskuze byla dlouhá, musely jsme hodně sekat a přemýšlet nad tím, co by tam mělo zůstat, aby to fungovalo a co ne.

Jiří Svoboda, student:

Mně se ty předěly moc líbily, že se nechá posluchači čas vstřebat, to, co slyšel. Byly ty stopy na konci lehce zdeformované? Moc se mi líbil i šum analogu, který v jednom místě zazněl.

Tereza Reková:

To je zásluha našeho skvělého zvukaře Romana Špály. Roman tam dodával šum, aby to nebylo ticho tichem samo o sobě.

Jiří Svoboda, student:

Ta předposlední sekvence, kdy pouštíte lampion a hraje tam hudba, myslel jsem si, že to skončí. Za mě by to byl takový hezký otevřený příběh. Ta sekvence tří minutová na konci mě překvapila.

Tereza Reková:

A pozitivně nebo negativně?

Jiří Svoboda, student:

Tak jako neutrálně. Možná by ve mně ve finále otevřený konec zanechal silnější emoce.

Tereza:

Rozumím. Za nás to byla volba, kterou jsme udělaly a těžko říct, jestli to bylo dobře nebo špatně. Ty tři minuty na konci by se nikam jinam nehodily, byl to takový dovětek po titulcích, když skončí film, takové uzavření příběhu. Možná se pletu, možná, kdo ví.

Brit Jensen:

Mně to taky pokaždý překvapuje, že to tam na konci je. Pro mě to má dost důležitý význam, že ten dokument neskončí tím, že Zuzka umřela a je pryč, ale skončí to jejím postojem k smrti a přijde mi, že to tam je hrozně dobře. Jako když na nás mluví tak trochu z druhé strany. Myslím si, že to je moc dobrý, ale nebyl to můj nápad, že to tam je.

Jan Hanák:

Mně to rozeznívá mou podobnou práci, kde jsem to použil obdobně. Zuzka nezmizí, ale zůstává živá, ať už to člověk vnímá, jak chce, buď, že život smrtí nekončí nebo, že v nás zůstávají živě ta její slova. Kde jinde se má nejsilněji vyjádřit člověk ke smrti, jako tématu.

Eliška, studentka:

Jak vás napadlo vložit to loučení kamarádů se Zuzkou? Musím říct, že se mi to hrozně líbilo, po tom bolestivém dokumentu jsem se najednou usmívala, protože to byla taková oslava jejího života a ne smrti.

Tereza Reková:

Děkuju mockrát za hezká slova a otázku. Přesně z těch důvodů, jaké jste řekla, měla to být oslava života a ne smrti. Bylo pro mě fakt divné, tam ten mikrofon vytahovat, bylo to na Hádech v Brně, hořel tam oheň, děcka tam hrála na kytary. Položila jsem tam ten mikrofon vedle sebe, mám tam asi třičtvrtěhodinovou sekvenci, kdy se vždycky střídá píseň, zpěv a pak hrobové ticho. Po té, skoro rituální, sekvenci bylo to pouštění lampionu, to ve mně tak zůstalo, ten večer. Do těch lampionů si tu Zuzku vlastně personifikovali, ten jeden lampion nechtěl odletět. Bylo tam obrovské množství radosti a krásných vzpomínek na Zuzku. Přišlo mi to zásadní. Ještě jsem měla nahráný telefonát s Kamilem,

tím jejím příběhem, ale už to bylo moc osobní a příliš doják, to jsme nechtěli, to tam nepatřilo, bylo to příliš. Místo toho mi přišlo dobré tam použít tu sekvenci pouštění lampionů, kdy jsou lidi šťastní, že Zuzku mohly poznat místo toho, aby byli smutní.

Daniela, studentka:

Jaký byl průběh toho natáčení? Stalo se z toho mikrofonu něco, na co jste zapoměly? Stala se z toho rutina, kdy už byla přítomnost mikrofonu normální?

Tereza Reková:

Já už když jsem šla za Zuzkou poprvé, tak jsme se jí zeptala na nahrávání. Chvíli si to rozmýšlela, ale pak řekla, že ano. Zpětně mi její rodiče řekly, že si sama nahrávala nějaké věci na telefon, bylo pro ni důležité to mapovat. Byly jsme vždycky domluvené, že jdeme točit. Nikdy na ten mikrofon nezapomenete, já měla velká sluchátka a musela jsem směřovat mikrofon, aby to tam bylo hezky slyšet. Ale nebylo to náročné, ona věděla, že budeme natáčet a chtěla. Na těch Hádech to bylo jiné, tam se lidi nesešli za účel natáčení.

Martina Pouchlá:

Autor, když zpracovává materiál o komkoliv, zvlášť u svých blízkých, tak se setkává s otázkou autorizace. Jakým způsobem jsi s tím, Terko, pracovala? I sama v sobě. Když už si to Zuzka nemohla poslechnout. Měla jsi pocit, že máš svým způsobem Zuzku za zády? Přemýšlela jsi o tom, co by tam Zuzka chtěla?

Tereza Reková:

Pokaždé, když dělám nějaký dokument, tak se snažím ho dělat tak, abych měla čisté svědomí. Abych toho člověka žádným způsobem nezranila. Jen jednou jsem dala věc k autorizaci a dopadlo to blbě. Ale z jiných důvodů, to je věc na jinou diskusi. Já věci k autorizaci nedávám, když něco stříhám, tak to stříhám tak, abych toho člověka opravdu nezradila, když u něčeho cítím, že je to na hraně, tak se ho zeptám. Dám mu pár dní na rozmyšlení a pokud to člověk nechce použít, tak to nepoužiju. Snažila jsem se to udělat s co nejčistším svědomím, a to je podle mě hrozně důležité. Proto je dobré se radit a dát to poslechnout třeba kamarádům, komunikovat s respondentem. Ale když neprahnete po senzaci, což by u tohoto tématu bylo zrovna jednoduché, ale to jsem nechtěla já, ani by to nechtěla Zuzka, tak si myslím, že se to dá ukočírovat a nemusíte se bát. Tady si rodiče ale autorizaci vyžádali, dali jsme si čas před vysláním, kdyby to chtěli překopat, ale neměli žádné námítky.

Jan Hanák:

Brit, jaký je tvůj pohled na tuto etickou stránku?

Brit Jensen:

To je hrozně těžké. Je to vždycky tak, že když zpracujeme kohokoliv nebo cokoliv, tak to znamená, že to filtrujeme přes sebe a je důležité, aby bylo cítit, že se jedná o specifický pohled. Já to nemůžu natočit nějak jinak, než jsem já. Na tom nahrávání jsem já a ten člověk, jsme tam spolu, to, co vznikne je produkt nás obou, i když to nemá být o mně. Ale prostě jsem tam. Proto je to tak, jak říká Tereza. Musím to dělat tak, abych měla čisté svědomí sama k sobě. Ta domluva je pro tento typ důležitější než jakákoliv autorizace. Ta domluva znamená, že vysvětlím, tomu druhému můj záměr a ta druhá osoba mi důvěruje, že ten záměr je takový, jaký já říkám a že to zpracuju způsobem, jaký dává smysl.

Ta autorizace vlastně funguje v průběhu. Já těm lidem říkám, že když řeknou něco, co nechtějí, aby tam bylo, tak ať mi to řeknou, z toho dokumentu se stává taková spolupráce. I když tam jsou věci, které nejsou třeba pro toho člověka lichotivé, tak se mi zdá, že tím, že spolu pracujeme, tak je to produkt, který už je zpracovaný.

Jan Hanák:

Já myslím, že je to pro každého dokumentaristu velké téma. Dokumentarista musí sloužit tomu člověku a ne sobě. Nepoužívat ho jen pro své záměry a účely. Ale uvědomuju si, že i přes to nejlepší svědomí nemusí člověk dohlédnout všechno, protože nezná úplně tak příběh toho druhého člověka. Může to hodit význam, který může člověka poškodit. Stává se to, že člověk točí příběh, který končí smrtí protagonisty, tady je strašně důležitá ta důvěra, v tomto případě Zuzky a Terezy. Že ti prostě Zuzka věří.

Brit Jensen:

Ona ani takové věci nemůže točit, aniž by jí Zuzka věřila. To ani nejde točit dokument bez důvěry. Podle mě 50 % práce je ten materiál a těch dalších 50 % je vůbec moct něco točit. To je pro někoho, kdo to nedělá, úplná samozřejmost, ale je tam obrovská klíčová práce, důvěra.

Jan Hanák:

Musím říct, že se mi v tom jednom obraze, kdy Zuzka vypráví o pátku třináctého a pak se tam objeví scéna v nemocnici a začnou se objevovat tak ostře kapačky, tak to byl okamžik, kdy mi bylo jasné, že umře. Přijde mi dobrá lehkost vyprávění takto těžkého tématu s tím, že se předpokládá s posluchačem, kterému to dojde. To je jen taková poznámka.

Tereza Reková:

Jsem moc ráda, že to tak působí a spoustu lidí mi říkalo, že to tak vypráví s lehkostí Zuzce vlastní, že to je vlastně pozitivní, optimistický příběh. Lidé z toho mají pozitivní pocity, teda, doufám, že nelžou (smích). Je to smutné, že odešla, ale že tam je nějaká naděje. Jsem ráda, že to tak vyznívá, přála jsem si to já, i Zuzka. Ona neměla ráda, když jí říkali, že je bojovnice, to válečné přirovnávání rakoviny, brala to jako nemoc, přijde, odejde, je to život, nedá se nic dělat. Nechtěla to demonizovat, takže ani já jsem to nechtěla demonizovat. A jsem ráda, že to tak dopadlo. Že jí nestavíme pomníček a neděláme tam hodně negativní emoce.

Martina Pouchlá:

Je tam jeden moment, kdy Zuzka vypráví příběhy svých souputníků v té nemoci. Já jsem jednou slyšela diskuzi po díle, které bylo plné plačtivých rodičů po ztrátě dítěte, slyšela myšlenku, že pláč by se v dokumentu nikdy neměl použít. Tak bych se chtěla zeptat, zda byste nějak zvažovali právě nad touto scénou nebo vám tam tak seděla, že jste přítomnost pláče neřešili?

Tereza Reková:

Tuhle scénu jsme diskutovaly hodně, protože já jsem, kdykoliv jsem tu scénu slyšela, brečela. U střihu jsem to slyšela nespočetněkrát, takže už to byl problém, když to slyšíte třeba 60x denně a pokaždé se u toho rozbrečíte, tak to není dobré (smích). Myslím, že jsou různé druhy pláče a myslím, že v tomto případě je Zuzky pláč zvukově decentní. V prvním sestřihu byla na nějakém místě a Brit byla striktně proti té scéně a kladla mi na srdce, ať tu scénu vyhodím. Ale já jsem ji vyhodit nechtěla, Zuzka tam

mluví o důležitosti pohřbu jako rituálu a přijde mi to jako důležitá zpráva. Potom jsem tu scénu přesunula na jiné místo a Brit se s tím smířila. Ale zkrátili jsme ji, aby to nebyla najednou taková emoční nálož.

Brit Jensen:

Tuhle scénu jsme řešily asi nejvíc. Já jsem pořád psala do poznámky vyhodit, vyhodit, vyhodit a Tereza ji tam pořád vracela. Přišlo mi, že to nefunguje a že pro Terezu to funguje jen proto, že zná Zuzku. Ale po tom zkrácení jsem ráda, že tam ta scéna je a že to funguje moc dobře. Před měsícem jsme dodělaly dokument, který začíná pláčem, takže podle mě pláč může být.

Jan Hanák:

Mně se moc líbilo Brit, jak jsi teď vyslovila jednu důležitou funkci dramaturga. To, že toho protagonistu nezná a vnímá jen ten materiál, co ten materiál sděluje, a ne ten osobní vztah mezi protagonistou a dokumentaristou. Dramaturg prostě občas autory štve a je to tak dobře.

Martina Pouchlá:

V jedné té pasáži Zuzka trochu zemitěji komentuje, myslím, že to byla zrovna smrt té její kamarádky a používá tam slovo na K. Byla o tom diskuze nebo ne?

Tereza Reková:

Ona ho tam používá v situaci, šeptem, když jede sanitkou v souvislosti, že člověk, který má bolesti trpí, kvůli tomu, jak je Brno hrbolaté. Nijak jsme to neřešili, protože to má podle mě svůj důležitý význam.

Brit Jensen:

Já jsem velký zastánce vulgarit, takže když mám možnost, tam něco vpasovat, tak to udělám. Tento typ vulgarit má myslím důležité místo. Když máme respondenta, který hodně mluví vulgárně, ale patří to k němu, tak, jak se žije, tak to prostě patří do dokumentu. S Janem Hanákem jsme dělali dokument v létě a tam bylo plno vulgarit. Bylo to dokonce na Vltavu a nikdo si toho vůbec nevšiml. Používá se to jenom, když někdo potřebuje nějaký hák, na který může pověsit kritiku.

Jan Hanák:

Všimněte si toho, že jiné slovo, které začíná na P a má čtyři písmena je v Čechách většinou strašně sprosté. Ale když ho používá nějaký horník v Ostravě jako citoslovce, tak to tak vůbec nevyznívá. A musím říct, že toho slova na K jsem si v tomto dokumentu vůbec nevšiml.

Brit Jensen:

Nechci říct, že sama mluvím vulgárně, ale když to přenáší nějaký význam, tak to tam prostě patří. To by bylo něco neuvěřitelného, to vystřihovat ze skutečnosti, když je to způsob, jak mluví nějaká sociální skupina nebo jak se mluví na nějakém místě.

Martina Pouchlá:

Já se samozřejmě ptám jako člověk, který je seznámený s občasnou prudérností Českého rozhlasu v těchto věcech, ale mně to tam taky sedělo. Dokreslovalo to křehkost té protagonistky zase z jiného úhlu pohledu. Rozhodně to nebyla kriticky mířená otázka.

Brit Jensen:

To já chápu, proč se ptáš. To je relevantní otázka.

Jan Hanák:

Samozřejmě že tohle, a to nemusí být jen vulgarismy, i když jsou takové zástupné, když se člověk setkává s takovým systémovým šimlem, mnohdy „vypíváme“. A to mnohdy posluchače často jenom upozorní na něco, co by jinak normálně přešel, protože je to normální způsob mluvy toho člověka. Anebo naopak, člověk nepoužije vulgarismus, ale ten význam toho, co říká je vlastně strašně vulgární a to pro formalistu není problém. Přitom je to mnohem horší, než když tam je nějaký smysluplně využitý vulgarismus. Ať už je to jako cimrmanovský štrapnel nebo způsob mluvy protagonisty nebo vyjádření prožívání jako v tomto případě, kdy Terezu bolí všechno a jede po dírách sanitkou. Tak nějaký poetický závěr?

Martina Pouchlá:

Chtěla ještě dát šanci našim dnešním hostkám, pokud studenty zaujal tento dokument a taky to, jakým způsobem smýšlí, tak jestli můžou nasměřovat studenty na svou další tvorbu. Ať už je to něco z minulosti nebo něco, co v současnosti tvoří a k čemu by rády přitáhly pozornost, protože to určitě bude stát za to.

Jan Hanák:

To je krásný závěr.

Brit Jensen:

Tak, Terezo, do toho, já si nepamatuju, co dělám (smích).

Tereza Reková:

Tak teď je úplně nejaktuálnější Rok pod rouškou, kde jsem přispívala, ale to už jste asi slyšeli, tak na to vás lákat nebudu. Ale pokud hovoříte anglicky a máte rádi takové kratší, inspirativnější věci, tak půl roku zpátky jsem dělala pro irskou stanici RTE podcastový cyklus My creative life a stříhala jsme tam jenom tři materiály, které oni mi teda zaslali a jsou to jen takové kraťouchké podcasty o nějakých kreativních dětech, které dělají něco zajímavého, hrajou na nějaký názor, tvoří. Jsou to takové osmiminutovky, zase pozitivní nějakým způsobem a nabíjející. Takže My creative life na irské stanici RTE, takový úsměvný poslech. Má to asi dvacet dílů, já jsem z toho stříhala tři, asi úplně nepoznáte které, protože to tam není v titulcích, ale celý ten cyklus je hezký. A pokud taky rádi omalováváte, třeba velkoplošné omalovánky, tak jeden můj známý založil spolek, který se jmenuje Omaluj to, internetové stránky omaluj.to a dělají velkoformátové omalovánky, fakt jako obrovské, pro děti i dospělé. A potom je tam k tomu celý příběh, chtějí, aby ty omalovánky byly v dětských domovech nebo třeba v kavárnách, aby si to omalovávali dohromady různí návštěvníci kaváren dohromady. Omalovánky jsou tematické, jsou vlastně i naučné, třeba na téma Zikmund a Hanzelka a jejich cesty do zahraničí nebo čeští vědci a tak dále. Ve spolupráci se mnou jsme k tomu vytvořili audio, zatím jsem udělala několik dílů, třeba 20minutové povídání právě o Zikmundovi s Hanzelkou, kdy jsem pracovala s archivem. Můžete si to poslouchat třeba u toho omalovávání. Je to všechno na Youtube volně k dispozici a má to být jako doprovodné audio k těm omalovánkám. A pak nějaké další věci,

Český rozhlas, Česká televize, ale o tom víte. Tohle jsou méně známé věci a jsem ráda, že jsem je mohla zmínit.

Brit Jensen:

Já si teď vzpomněla. My jsme minulý rok dělali s dokumentaristou Jiřím Slavičínským takový malý podcast, který se jmenuje Anatomie strachu a vyšel v prosinci. Dělali jsme ho pro produkční firmu Bionout a založili pododdělení, které se jmenuje Audionout. Je to k poslechu na audiotéce, je tam blbě, že je to za nějakým pay wallem, ale jde si tam udělat zkušební účet na měsíc. Ta série obsahuje 5 dílů s lidmi, které vypráví, co nejvíc děsivého zažili.

Martina Pouchlá:

Mě ještě napadá, dnes shodou okolností vyšel s Brit rozhovor na Novinkách. Mně to poslal tatínek, který je Britin velký fanoušek, tak pokud se vám nebude chtít poslouchat, můžete si přečíst čerstvá písmenka o Brit.

Jan Hanák:

Tak krása. Já myslím, že toto je opravdu takový krásný otevřený závěr.

Brit Jensen:

To teda nevím (smích).

Jan Hanák:

Já moc děkuji hostkám, že tady s námi byly i studentům, že tady vydrželi i po desáté.

Martina Pouchlá:

Ještě bych chtěla dodat, že Tereza je k vidění na JAMU, kde vyučuje a dokončuje svůj doktorát, který každým dnem bude už dokončen a obhájen a případně také teď nově na Univerzitě Palackého, pokud to říkám správně. Abych ji představila v širším kontextu, nejenom jako tvůrkyni, ale také jako pedagožku, která vychovává další rozhlasové generace.

Tereza Reková:

Na Univerzitě Palackého neučím, to jsem vzala jen kurz za Andreu Hamáčkovou, teď tam hostuju jen na měsíc, tak uvidíme, co z toho bude. A na JAMU vyučuju, ale moc se mi teda nelíbí, že vychovávám další generace rozhlasáků, spíš se snažím inspirovat a povídat si s lidmi. Ale jinak ty lidi se musí vychovat sami, už jsou dospělí hotoví lidi, takže si spíš tak pouštíme věci a debatujeme o tom.

Jan Hanák:

My to s Martinou děláme úplně stejně, že? (smích)

Martina Pouchlá:

A to samé dělá prostřednictvím své dramaturgické práce Filip, pro Radio Wave. A možná, že i taky na nových platformách. A ještě se potkáme s Violou, která to samé dělá na FAMU pro film a na Vltavě pro Český rozhlas. Takže se těším i na další setkání.

Jan Hanák:

Já vím, že to možná trochu působí trochu nemístně, jak jsme online. Ale jak Tereza, tak i Brit jsou fyzicky dostupné v Brně a v rozumné míře budou třeba ochotné vám i na něco odpovědět nebo dát na zpětnou vazbu. Hezký zbytek večera, budeme se těšit zase za 14 dní tady na té platformě.

Brit Jensen:

Taky děkujeme, bylo to hrozně hezký tady s vámi.

Tereza Reková:

Moc děkuju za tuhle příležitost a za všechno. Díky moc. Dobrou noc.